

PĚSTOUNOVI | vydává RKC Chaloupka | čtvrtletník | duben 2019 | ZDARMA

Primářka o matkách na drogách

Veronika Kašáková o děcáku

Pomáhají v Tanzánii

Co tě nezabije, to tě posílí

Začíná nový den. Slunce mi svítí přes okenní žaluzie malými mezírkami do postele. Příslib pozitivní energie. Káva, bosky na terasu a nádech, pořádný. Další jistota, ze které čerpám.

A motto dnešního dne? Co tě nezabije, to tě posílí. Pokaždé, když si jej řeknu, vím, že to nejhorší je za mnou. Je tam ten potutelný úsměv na tváři. Není ani jednoduché vzpomenout si, kolikrát jsem jej už použila. Třeba když jsem nezvládla a pak zvládla státnice, když jsem přišla poprvé o práci a novou našla, když jsem prožívala dlouhý rozchod a byla tu najednou nová láska, když mi onemocněla dcera a pak jsem viděla, jak šťastně roste do krásy, když mě zranila kamarádka a pak jsem zjistila, jak jsem ráda, že ji mám, nebo když jsem onemocněla a pak našla nové hodnoty a další rozměr života, když jsem odcházela z manželství a pak zjistila, že dokážu tolik věcí sama, když jsem se cítila hodně sama bez podpory a pak najednou přišla zpráva „jsi největší bojovnice“ ...

V jedné věci se všechny ty situace lišily. Byly totiž různě dlouhé. A co ještě vím? Začíná to pocitem VŠE JE ŠPATNĚ a končí slovy JOO, DOBRÝ. Prošla jsem mnoha emocemi, mnoha slzami, úzkostmi, a přesto byl na konci úsměv a pocit bojovnice.

Vaše Edita

Každý den může být krásný, když ho tak chceme vidět

Přestože je mi už osmnáct, moc těch krásných dnů jsem zatím nezažila. Pár jich ale bylo. Zatím asi úplně nejlepší den v mém životě byl ten, kdy jsem dělala přijímačky. Schválně říkám dodělala a ne udělala, protože při psaní a přípravě na ně jsem byla nervózní víc, než když jsem pak čekala na výsledky. Na přijímací zkoušky jsem se připravovala prakticky celou devátou třídu. Ten největší stres přišel asi dva týdny před nimi. U různých sciotešťů a testů z Cermatu jsem proseděla prakticky každý den, když budu počítat i hodiny ve škole a pak i doma. Z přijímaček jsem se stresovala tak moc, že jsem buď nejedla vůbec, nebo naopak hodně. Knížky, prostě učení, jsem si dokonce vzala i na soustředění se sborem a místo toho, abych v odpoledním klidu hrála s ostatními kamarády různé hry, učila jsem se. I během zkoušek sboru jsem se učila - tajně, aby to nikdo neviděl. Ten

strach z blížící se zkoušky byl tak velký, že jsem byla nepřetržitě ve stresu.

A pak přišel den D. Když jsem dopsala test z češtiny, spadl mi obrovský kámen ze srdce a šíleně se mi ulevilo. Až tak, že jsem se rozplakala!!!

Hlavou se mi honily myšlenky jedna za druhou a já si říkala, že pokud jsem je neudělala, nebudu si nic vyčítat, protože jsem pro to udělala maximum.

Pak jsem šla s rodiči na zákusek a koupili mi jeden stírací los. Vyhrála jsem stovku, tak jsem si vzala další los. A zase stovka. Nakonec jsem vyhrála pět set korun.

Takže vlastně krásný den. A jak jsem dopadla u přijímaček? Neudělala jsem je. Třeba se to podaří příště. Pochopila jsem ale, že každý den je krásný. Pochopila jsem totiž, že záleží na mém úhlu pohledu. A tak se raduji třeba jen proto, že je jaro.

Nikola Zbořilová, 18 let

Kresba: RKC Chaloupka

Vydalo: Rodinné a komunitní centrum Chaloupka z. s., Repinova 19, 702 00, Moravská Ostrava. **Redaktorka:** Marie Stypková. **Grafická úprava:** David Styпка. **Redakční rada:** Edita Kozinová, Marie Stypková, David Styпка. **Kontakt:** redakcechaloupka@gmail.com.

Vychází čtvrtletně zdarma za podpory:

OSTRAVA!!!

V děcáku jsem žila přítomným okamžikem, říká Veronika Kašáková

Kdyby se nestala finalistkou Miss České republiky 2014, nikdo by o ní zřejmě nevěděl a dnes devětadvacetiletá Veronika Kašáková by nemohla pomáhat dětem, které jsou na tom stejně, jako byla dřív ona. Přestože vyrůstala se svým bratrem bez rodičů v dětském domově, měla se prý dobře. Až později si začala uvědomovat, co by bylo, kdyby...

Veronika Kašáková založila nadaci, aby mohla pomáhat dětem v dětských domovech.

snímky: archiv Veroniky Kašákové a Oriflame (6x)

Jak vzpomínáte na své dětství? Pro DVTV jste řekla, že vaše vzpomínky jsou hezké, že to byla jedna velká škola v přírodě. Opravdu?

Jasně a čím jsem starší, je to jasnější. Člověk tak funguje, zůstane mu v srdci jen to hezké, tedy alespoň já tak funguji. Dětství v Dětském domově ve Vysoké Peci bylo pro mě v přítomném okamžiku naprosto normální, neznala jsem klasický hezký život doma s mámou a tátou, pro mě bylo normální být v dětském domově. Nemohlo mi chybět něco, co jsem neznala, ale čím je člověk starší, uvažuje nad tím "co kdyby". A také ho napadají myšlenky, že o něco přichází, že má míň než ostatní, závidí a připadá si ukřivdě-

ný, když vidí spolužáky ve škole. V konečném výsledku jsem byla v Domově šťastná a úplně normální holka, co řeší klasické dívčí problémy. Jsme lidé, a tak jsou někdy napjaté vztahy v rodině, stejné je to i v domově. Prostě nic fatálního s výjimkou toho, že nemáte mámu a tatú.

Do dětského domova vás umístili společně s vaším bratrem Karlem. Proč? Co se stalo?

Než jsme skončili s bratrem v domově, žili jsme jen s matkou. Ta se později stala drogově závislou a neschopnou starat se o vlastní děti. Proto nám byla soudem stanovena ústavní péče, otec v tu dobu neměl materiální a finanční schopnosti

na to vzít si nás do péče. Znáš ten příběh jen z vyprávění a dost se liší z úst zúčastněných. Dnes to ale už nehodnotím.

Vzpomínáte si ještě na své pocity, když jste najednou byla bez maminky v úplně novém prostředí?

Matně, něco mi vyprávěla teta vychovatelka z domova, vím, že říkala že jsem plakala a držela se svého bratra. Nevím přesně proč, ale myslím si, že to byl strach, co s námi bude. Dost často jsme se stěhovali a byli s cizími lidmi, možná jsem se bála toho, co mě čeká. V domově ale panovala atmosféra domova, bylo tam útulno, spousta hraček, takže jsem se zanedlouho uklidnila. ➔

Vyhovoval mi režim. Máma mi samozřejmě chyběla, ale spíš pudově, než abych si to racionálně uvědomovala. Byla jsem maličká a žila v přítomném okamžiku.

Jezdili tehdy za vámi rodiče, neuvažovalo se ve vašem případě (i bratra) o pěstounské péči?

Když jsme se v domově ocitli, okamžitě za námi přijel otec. Jeho návštěvy byly časté a pravidelné, bral si nás i domů. Matka jezdila velmi nepravidelně a zřídka. Pamatuji si, že naposledy jsem ji viděla v osmi letech a pak až v devatenácti. O adopci ani pěstounské péči se nikdy neuvažovalo, i když matka souhlas k adopci dala. Náš táta by se nás ale nikdy nezřekl, měl o nás zájem.

Když vás "tety" vypravovaly do samostatného života, dostala jste prý žehlicí prkno, pračku a pánvičky. Jak to v domovech vlastně chodí?

To je individuální a tomu, kdo z domova odchází, se vždy šije podpora na míru. Vlastně si osobně myslím, že by se podpora dětí, co opouštějí dětské domovy, měla sjednotit. Některé domovy totiž děti podporují finančně, některé, jako to bylo u mě, materiálně, některé zajistí bydlení či zaměstnání. Také jsou domovy, které zajišťují od všeho trochu, nebo kompletně všechno. Je to prostě různé, nicméně si myslím, že všechny dělají maximum.

Co by se mělo zlepšit?

Asi by se měli pedagogové dětských domovů zamyslet nad tím, že jsou tady pro děti, které je potřebují. Prostě aby to nebyla jen krátkodobá pomoc a poradenství

Veronika Kašáková

- ▶ Narodila se 6. listopadu 1989 v Praze.
- ▶ Od čtyř let vyrůstala s bratrem Karlem v Dětském domově ve Vysoké Peci u Chomutova.
- ▶ V letech 2004 - 2008 studovala na Střední pedagogické škole v Mostě, obor Předškolní a mimoškolní pedagogika. Poté pracovala v bance.
- ▶ V roce 2014 se stala finalistkou Miss ČR.
- ▶ V roce 2014 napsala autobiografickou knihu Zpověď holky z děčáku.
- ▶ V roce 2015 dostala ocenění v kategorii dobrý skutek v anketě Osobnost roku Ústeckého kraje.
- ▶ V roce 2016 založila Nadační fond Veroniky Kašákové, který podporuje děti v dětských domovech tak, aby mohly žít plnohodnotný život a byly připraveny na překážky v běžném životě po opuštění dětského domova.
- ▶ V roce 2018 - ocenění v kategorii sociální a zdravotní oblast včetně záchrany lidského života v anketě Ceny hejtmana roku Ústeckého kraje.
- ▶ Dostala se do časopisu Forbes, sekce Mimořádné ženy.

Veronika s bratrem Karlem.

těm dětem, které odcházejí. Tato oblast je, myslím si, nedostačující. Ta děcka ztrácejí domov dvakrát a myslím si, že pocít, že se nemají kam vrátit, jim neprosívá.

Jaké to bylo "na svobodě"? Měla jste někoho, kdo vám pomáhal zorientovat se v novém prostředí?

Ne, neměla, ale ne proto, že by se na mě všichni vykašlali, ale protože jsem se styděla si o pomoc říct. A když nad tím tak uvažuji, možná jsem tehdy ani netušila, že pomoc potřebuji. Bylo mi devatenáct a dost věcí jsem tehdy proživila a udělala špatně, což mi došlo až později, někdy v pětadvaceti letech. Své problémy jsem stejně jako mnozí jiní se stejným osudem řešila pozdě a po šesti letech jsem měla na úřadech dluh 350 tisíc korun za pokuty a neplacení sociálního a zdravotního pojištění.

Kdy jste se zúčastnila Miss ČR? Čí to byl nápad, pomáhal vám tehdy někdo?

Zkoušela jsem to už několikrát předtím, ale naposledy, kdy jsem se dostala do finále, mě přihlásila má nejlepší kamarádka Pavla. Spolu s ostatními mě v soutěži podporovala.

Napsala jste autobiografickou knihu Zpověď holky z děčáku. Co všechno se v ní čtenáři dozvědí?

Najdou tam celý můj život, mé myšlenky, pocity a emoce. Je velmi intimní, popisuji v ní, jak jsem se cítila před životem v děčáku, v něm i po něm. Pojmenovat své největší strachy a pocity méněcennosti byla pro mě velká očista. Je to prostě takový dívčí deník holky z děčáku.

Pamatujete si na nějaký moment, který byl pro vás v děčáku zásadní? Třeba uvědomění si toho, že vás nikdo nepohládí, nepřitiskne, nechodí s vámi k lékaři.

Ono to nebylo najednou, bylo to spíše postupné a možná i zpětné. Životní momenty vás samy navedou k uvažování, jaká bych nejspíš byla, kdyby mě celé dětství chválila vlastní maminka, jaká bych asi byla, kdyby mě tatínek objímal a hladil po vlasech každý večer před spaním. Jaká žena bych dnes byla, kdyby mě rodiče podporovali v mých zájmech a koníčcích. Na druhé straně se ptám, kolik dětí se cítí stejně, i když jsou doma s rodiči. Tohle zamyšlení je děsivější. Musela jsem to všechno přijmout tak, jak to bylo.

Založila jste nadační fond, který podporuje děti v dětských domovech. Jak konkrétně vypadá vaše pomoc v praxi?

Sestavila jsem si dvouhodinovou prezentaci - povídání o tom, co mi nejvíc pomohlo, co se mi nejvíc v životě pokazilo. Náznorné pády a vzestupy. Už jsme s tím navštívili 76 dětských domovů. Nedávno jsem s sebou poprvé vzala i romského kluka, který prošel také dětským domovem, a to proto, aby ty děti nenabýly dojem, že až vyjdou z děčáku, budou "slavné" jako já. Chtěla jsem jim ukázat, že úspěch je žít zdravý sebevědomý život a být na světě rád. A tenhle romský kluk se jim přibližuje více. Nejen věkem. Prošel ještě horšími pády než já. Rok žil pod mostem, dvakrát se pokusil o sebevraždu, byl v Bohnicích.

O co se ještě snažíte?

S bráchou hledáme také ambasadory do každého kraje. Chceme, aby s dětmi

mluvili, takže oslovujeme lidi - pracovní jim říkáme „průvodci“. Ti doprovázejí děti individuálně před odchodem z dětského domova a následně s nimi dál zůstávají. Aby byli dětem dobrými partáky, absolvují psychotesty, pohovor s dětským psychologem a následně školení. Teprve potom je posíláme do dětských domovů, kde mají jedno, maximálně pět dětí kolem sedmnácti let. S těmi si vytváří lidský vztah a zůstávají s nimi i ve chvíli, kdy děti z domova odcházejí.

S čím vším jim pomáhají?

Dohlížíjí, jak hospodaří, jak jim je po psychické stránce, jestli holky berou antikoncepci, jestli platí, co mají a podobně. Navíc jim poskytují i psychickou oporu.

O kolik dětí, které už vyšly z domova, se momentálně staráte?

V tuhle chvíli máme 85 dětí, které doprovázíme. Je to dobrovolné. Nikoho z těch mladých lidí nenutíme ke spolupráci. Musí opravdu chtít.

Jak se díváte na zákony, které řeší problematiku s umisťováním dětí do dětských domovů, do pěstounských rodin a podobně. Co je podle vás špatně, co by se mělo změnit?

Na české zákony svůj názor mám, ale mou misí a vizí není v tuto chvíli legislativa, ale skoro deset tisíc dětí žijících v dětských domovech. Nechápu, proč není součástí života v dětských domovech povinná pomoc psychologa či terapeuta. To by se mělo změnit. To, kdo je jaký rodič, proč a za jakých podmínek se děti odebírají z rodin, je zase otázka na jiné instituce.

Marie Stypková

Jak se odchází z náhradní péče v Irsku

Jak se liší odchod mladých lidí z pěstounské péče u nás a v Irsku. Tato otázka byla předmětem výzkumu, který se uskutečnil v Česku, Belgii a Irsku od března 2017 do září 2018 v kontextu využívaných intervencí sociální práce na danou oblast. Pojdme nyní nahlédnout, jak to chodí v této oblasti v Irsku.

Země pro výzkum byly zvoleny na základě analýzy dostupných informací a posouzení podobné mentality zemí, ze kterých chtělo převzít dobrou praxi i Česko. V rámci výzkumu se uskutečnily převážně polostrukturované či otevřené rozhovory, které měly odpovědět na otázku, co pro odborníky a mladé dospělé znamená odchod z náhradní rodinné péče.

Irsko - země, která by mohla být inspirující pro Česko

V této oblasti přineslo velmi inspirující metody práce Irsko. Vzhledem k nedávné reformě náhradní rodinné péče a zvláště nímu poskytování služeb pro pěstouny prostřednictvím monopolu - organizace Tusly - bylo velmi náročné se do Irska dostat. Stejně náročné bylo zjistit informace o fungování systému, protože právě Tusla nechtěla tyto informace prezentovat na veřejnost.

Tusla v Irsku vykonává jednak podporu pěstounů, jednak rozhoduje o umístění dětí do náhradní rodinné péče. Kontroluje i neziskové organizace poskytující podobné služby, kterých je však velmi málo, navíc bojují o přežití. Tusla zároveň přerozděluje peníze na pěstounskou péči.

Po roce a půl, kdy Tusla a Irish Foster Care Association české odborníky odmítala, proto vycestovali čeští zástupci do malé irské nestátní organizace Five Rivers. „Příjemně nás uvítali a vysvětlili nám, proč jsme měli problém se v rámci výzkumu do země dostat. Naštěstí jsme byli přeměňováni i na další organizace, které se snaží fungovat samostatně mimo Tuslu, a tak jsme získali dostatek materiálu ze strany profesionálů k nasycení dat. Nepodařilo se nám sice dostat do styku přímo s adolescenty, kteří opouštějí pěstounskou péči, jejich výpovědi byly ale nahrazeny akademickými recenzovanými publikacemi s relevantními výsledky nedávných výzkumů,“ popisuje jedna z účastnic.

Uskutečnilo se celkem deset rozhovorů s odborníky, kteří s adolescenty opouštějícími pěstounskou péči pracují.

Po jednání se SMYLY'S Aftercare Service, organizaci pracující s mladými lidmi odcházejícími z péče.

Významnou roli hrají pozitivní náhradní rodiny

Analýza dat ukázala souvislost mezi samostatným životem po pěstounské péči a vzděláním, kdy nedostatečné vzdělání silně ovlivňuje sociální status v důsledku neschopnosti najít kvalitní zaměstnání s dostatečným finančním ohodnocením.

Čeští zástupci se překvapivě setkali s tím, že mladí dospělí často postrádali v průběhu péče psychologickou podporu, což se odráželo na jejich současném psychickém stavu.

Opět se jako velmi silný ukazoval vliv pěstounů, kdy jejich fungování velmi významně ovlivňuje vstup do dospělosti.

Pokud žije svěřenec v pozitivně laděné rodině, není rozdíl mezi výstupem z náhradní a biologické rodiny. Pokud pěstouni nefungují pozitivně, mladý dospělý se dostane na stejnou úroveň se svými vrstevníky, kteří odcházejí ze zdravé biologické rodiny, nejdříve za dva roky po odchodu z péče.

Významným faktorem je také délka a kvalita poslední pěstounské péče. Při vstupu do samostatného života existuje zásadní ohrožení v souvislosti se stabilním bydlením a sociálně patologickými jevy.

Ukazuje se, že schopnost navázat a udržet kvalitní stabilní vztah s kompetentní osobou k případné podpoře v nesnázích je zásadním faktorem pro pohodový vstup do samostatnosti.

Významná je také šestiměsíční příprava před ukončením péče. Silně pozitivní vliv vykazuje služba After Care Services, což je služba následné péče, která plní významnou funkci při přemostění z péče do samostatnosti. Zaměřuje se na mentorský program pro přechod do dospělosti a zahrnuje informace o možnostech naplnění základních potřeb. Nabízí také poradenství a krizové informace.

Jsou si podobné, ale...

Sociální práce v oblasti pěstounské péče v České republice a Irsku je podobná. Přístup k odcházejícím se ale poněkud liší. I proto je v Česku tato otázka novým tématem, který vyvstává z potřeby reagovat na neexistující přechodovou službu, která by mladým dospělým pomohla v začátcích samostatného dospělého života. Nabízí se možnosti podporovaného bydlení nebo nízkoprahových zařízení, které jsou pro mladé dospělé přístupné do 26 let. Chybí však služba navazující přímo na problémy odcházejících.

V Irsku je každému odcházejícímu přidělen sociální pracovník After Care service, což je postpěstounská péče, které se mladým dostává půl roku před ukončením jejich pobytu v náhradní rodině. Klienti mohou následné služby využít do svých 21 let. Ze studií a výzkumů vyplývá, že tato služba je velmi důležitým činitelem při stabilizaci v samostatném dospělém životě adolescenta opouštějícího péči. Stabilní vztah jednoho konkrétního člověka s odcházejícím je podstatným kritériem pro jeho první kroky v dospělosti mimo péči.

V důsledku pozitivních ohlasů a výsledků dopadu služby After Care service v Irsku lze soudit, že podobná služba (ve smyslu stanovení konkrétního mentora konkrétnímu dítěti pro pomoc v náročném prvním období samostatného života) by našla uplatnění i v České republice. Důležité je pokrýt otázku financí na novou pozici, kterou ještě česká legislativa nemá ukotvenou.

**Tereza Polochová,
metodik projektu**

Název projektu:

Vytvoření inovativní metodiky sociální práce pro potřeby mladých lidí odcházejících z náhradní péče

Číslo projektu:

CZ.03.2.63/0.0/0.0/16_065/0003876

I děti v Tanzánii potřebují zkušené a laskavé opatrovníky

Tomáš a Michaela Gongolovi jsou manželé, kteří provozují organizaci Bez mámy, jejímž základním cílem je pomoc a podpora dětí, zvláště sirotek v Africe, konkrétně v Tanzánii. Organizaci převzali spolu s kamarádem Michalem Sotákem před deseti lety a za tu dobu mají na svém kontě řadu skvělých počinů – sirotčinec, školku...

Herečka Andrea Růžičková navštívila Mahanga, aby zde připravila podklady pro putovní výstavu, která má pomoci sirotkům.

foto: archiv manželů Gongolových (6x)

Kdy jste založili organizaci Bez mámy a jak vás to napadlo? Co bylo impulsem?

Tomáš: Bez mámy jsme ve skutečnosti nezakládali, začali jsme jako dobrovolníci, kteří měli touhu pokračovat dál a dát do toho hodně vlastního času a energie. Bez mámy zakládal skvělý a velmi otevřený člověk Ondra Horecký. Reagoval na přání místních lidí, na jejich žádost o pomoc. Oslovili ho, když on sám jako dobrovolník učil v jedné městské škole, kde mu místní venkováné řekli, že v Tanzánii to jsou zejména vesnice, kde lidé skutečně potřebují pomoc. Nato ho vzali do Mahanga, kde působíme dodnes. Práci, která navazuje na jeho začátky, neděláme sami. Jádrem organizace Bez mámy tvoří menší tým

lidí, na který jsou napojeni také dobrovolníci.

Jak jste v Africe navazovali kontakty, aby byla vaše pomoc opravdu cílená?

Michaela: Vždycky bylo a bude pro Bez mámy klíčové dělat vše s ohledem na místní kulturu a zvyklosti a v součinnosti s místními organizacemi. Jedině tak může být pomoc skutečně efektivní, dlouhodobě udržitelná a nezávislá na naší každodenní přítomnosti.

Jak žijí děti v Africe, jak v Tanzánii?

Michaela: Všechno je tam velmi skromné. Nové oblečení dětí dostanou jednou ročně, a to na Vánoce. Na tom, aby vypadaly v tyto dny slavnostně, jim hodně

záleží. Během roku si vystačí s málem. Vlastnictví jednoho sirotka by se vlezlo pomalu do jednoho příručního kufříku. Většinou to je pár kousků pracovního oblečení a bot, školní uniformy a jedno sváteční oblečení.

Tomáš: Vlastní většinou také pár drobných pozorností, které nasbírali během let z dopisů a balíčků od adoptivních rodičů. V jejich výbavě nechybí kbelík, ve kterém si nosí vodu na koupel, nebo v něm perou své oblečení, dále talíř, lžíce, hrnek, tužka a školní sešity.

Co považujete za největší rozdíl mezi dětmi v Tanzánii a u nás?

Tomáš: Asi nejvýraznější rozdíl vnímáme v tom, že pro africké děti je na-

máhavá fyzická práce normální součástí každodenního života. Práce je spojena se získáváním potravy, takže nikdo z dětí neřeší, jestli ho to baví nebo nebaví. Bez práce nejen že nejsou koláče, ale ani suchá rýže.

Michaela: Naši sirotci z Mahanga si umějí sami vyprat a vyžehlít. K žehlení používají žehličku, která se zahřívá uhlíky. Umějí také uvařit jídlo pro čtyřicet lidí, postarat se o domácí zvířata, vědí, jak pěstovat kukuřici nebo zelí, a někteří dokonce umí zabít jedovatého hada. Zajímavé je, že se narodil od našich dětí vždycky těší do školy.

Jak často do Afriky jezdíte? Kromě Tanzanie pomáháte i v jiných afrických zemích?

Tomáš: My dva tam jezdíme jednou ročně, a to zejména proto, abychom dohlédli na efektivní správu našich projektů. Kontrolujeme, jak je nakládáno s finančními prostředky dárců z České republiky, organizujeme práci na projektech a rozjíždíme nové. Snažíme se dělat věci do hloubky, poznat způsoby, jak nejlépe pomoci, a proto svou pozornost plně soustředujeme pouze na projekty v jižní Tanzanii.

V čem je Tanzanie jiná než ostatní tamní země?

Michaela: Tanzanie se pohybuje na nejnižších stupních světového žebříčku chudoby a kamkoli se člověk podívá, může najít prostor pro pomoc. S podobným stavem jako v Tanzanii se setkáváte ale i v okolních zemích, ať už je to Zambie, Burundi nebo Malawi. Ze zkušenosti můžeme říct, že v Tanzanii se cítíme bezpečně a dosud jsme nezaznamenali závažnější konfliktní situaci, která by nás ohrožovala.

Pokud vím, postavili jste sirotčinec. Můžete popsat, jak to všechno probíhalo, pro kolik dětí je určen, kdo se o ně stará, jak jste ho koncipovali?

Tomáš: Centrum pro sirotky v Mahangu má aktuálně tři velké budovy - ubytovnu pro chlapce, ubytovnu pro dívky a jídelnu s kuchyní a skladem. Vybudo-

Spontaneita místních dětí z Mahanga je živá a veselá a potěší každého dobrovolníka.

vat takový komplex z lokálních materiálů a s místní pracovní silou není legrace, ale průběhu několika let se to podařilo. Dnes v Centru bydlí třicet dětí, nicméně jeho kapacita je zhruba dvojnásobná.

Jaká tam panuje nálada?

Michaela: Je to domov s rodinnou atmosférou, komunita je nastavená tak, aby každý participoval na jejím chodu. Od nejstarších až po nejmladší děti, všichni jsou zapojeni do systému služeb, kam patří třeba úklid jídelny, služba v kuchyni, péče o zvířata, práce na zahradě a podobně. Pracují zde také zaměstnanci - dva vychovatelé a kuchařka, na chodu se významně podílejí také řeholní sestry, se kterými zde spolupracujeme.

Kdo tam během roku pracuje, kdo se stará o sirotky?

Tomáš: Najít vhodné zaměstnance není jednoduché, protože podnebí v Mahangu je suché, prašné a drsné a platy i na africké poměry nízké. Dárci raději přispívají na materiální potřeby dětí a je těžké jim vysvětlit, že děti potřebují i zku-

šené a laskavé opatrovníky, aby vše dobře fungovalo.

Jaké jsou vaše další projekty? K čemu slouží?

Tomáš: Máme tři stěžejní projekty. Již zmíněné Centrum pro sirotky, které jsme vybudovali se snahou vytvořit domov dětem, které svou rodinu ztratily. Druhým projektem je adopce sirotek. Základem je zprostředkování materiální pomoci africkým dětem od sponzorů z Česka. Tato pomoc se týká jak sirotek v Centru, tak i těch, kteří bydlí u příbuzných, například prarodičů, ale nemají dostatek finanční prostředků, aby se o děti mohli dobře postarat, například je posílat do školy.

Michaela: Třetí projekt se jmenuje Škola škole a jeho smyslem je vytvořit partnerství mezi českými a tanzanskými školami tak, aby sloužil na tanzanské straně zejména k opravám a zkvalitňování zázemí výuky a na straně české vedl děti k tomu, aby myslely na druhé.

Máte svůj eshop, kde prodáváte obrazy. Jejich výtěžek jde na pomoc dětem.

Tomáš a Michaela Gongolovi

- ▶ Jsou manželé 12 let a už deset let se věnují spolu s přáteli pomoci sirotkům v Tanzanii. Michaela pracuje přímo pro organizaci Bez mámy.
- ▶ Tomáš se organizaci věnuje ve svém volném čase, profesně je prorektorem pro studijní záležitosti na Slezské Univerzitě v Opavě.
- ▶ Bydlí v dřevěné chaloupce v Podbeskydích, kde je i sídlo organizace Bez mámy. Uskutečňují se zde drobné benefiční akce a scházejí se s dobrovolníky.
- ▶ Vlastní děti prozatím nemají, a proto je pro ně přirozené vnímat pomoc sirotkům v Mahangu jako součást svého životního poslání.

Jak se vám v oblasti shánění peněz daří? Máte nějaké sponzory, pomocníky z řad známých lidí apod.?

Michaela: Obrazy vozíme přímo z Tanzanie, jedná se o umění Tinga Tinga. Není to nejvýznamnější zdroj příjmu, ale krásně ukazuje, že Afričané umí dělat věci kvalitní a krásné, díky kterým se pomoc opět vrací zpátky do země. Nejvýznamnějšími dárci jsou dobří lidé nebo celé rodiny, tedy ti, kteří si uvědomují, jak se ve srovnání s jinými máme vlastně dobře. Nedávají nám dary jen ze svého nadbytku, ale prostě se dělí o to, co mají. Svými dary nám pomáhá i několik firem. Nezávislí jsme na grantech z veřejných zdrojů. Loni jsme poslali na pomoc do Tanzanie 840 tisíc korun.

V současné době je česká společnost rozdělena na dva nesmiřitelné tábory. Tou sekerou mezi nimi jsou více méně uprchlíci. Jak vidíte tento problém vy?

Tomáš: Je to velmi citlivé a mnohovrstevné téma. Nicméně ve zkratce, když pomůžeme lidem „tam“, nebudou mít tak silnou motivaci přesunout se „sem“. Bavíme se o ekonomických uprchlících, které motivuje k přesunu vidina lepší životní úrovně. Jinou kapitolou jsou uprchlíci ze zemí zmítaných válkou, či jinou persekucí. To ale není případ Tanzanie.

Kolik peněz jste už získali, co všechno jste vybudovali?

Michaela: V roce 2015 jsme poprvé přesáhli milion korun v příjmech a to se nám zatím daří udržet. V Mahangu jsme od roku 2006 postavili mateřskou školku, ošetřovnu a misijní stanici s malým sirotčincem pro řeholní sestry. Ty následně sloužily jako učitelky ve školce nebo sestřičky v ošetřovně.

Tomáš: V roce 2010 jsme začali budovat Centrum pro sirotky, protože malý

Mezi prací a učením se najde čas si i trochu zabývat. Učíme děti hru „elektrina“, která je postavená na postřehu i čestnosti.

Pracujeme společně. Děti jsou siláci a nechtějí se při práci nechat zahanbit. Obzvláště ty nejmenší chtějí být při všem.

sirotčinec nebyl dostačující. Staráme se každoročně o třicet dětí v sirotčinci a o zhruba stejný počet dětí mimo něj. Každý rok navštívíme sedm škol, kde proinvestujeme finance posílané od českých škol a dárců. Letos to byla částka téměř 190 tisíc korun, za které se postavily nejen nové třídy, ale ve starých se vyměnily okna nebo udeřaly podlahy.

Jak vám mohou lidé pomoci?

Michaela: Lidé si občas myslí, že když nám nemohou dát na pomoc sirotkům 500 korun měsíčně, že jejich pomoc nemá smysl. To je ale velký omyl. I malý dar znamená velkou pomoc. Za stokorunu pořídíme oběd až šesti sirotkům. Lidé mohou přispět třeba DMSkou, která je vyjde na třicet korun. V legraci říkáme, že to je v hospodě jedno pivo, které si nedají, a v Africe dva obědy. Je to jednoduché. Na telefonní číslo 87 777 pošlou klasickou sms zprávu s textem: DMS BEZMAMY 30.

Jak se na cesty do Afriky připravujete?

Tomáš: Po těch letech je to pro nás už spíše rutina. Těžiště přípravy je v dobrém naplánování aktivit, vhodném výběru a zapojení dobrovolníků do mise a také včasná koupě letenek. Do Afriky cestujeme samozřejmě letecky, a to z Prahy nebo Vídně s mezipřistáním buď v Istanbulu nebo Dubaji. Dlouhá léta jsme se pak z Dar es Salaamu (největší město Tanzanie) přesunovali na jih autobusem, což je poměrně nebezpečná a dlouhá cesta. Dnes už se dá za rozumnou cenu dostat na jih místním letem.

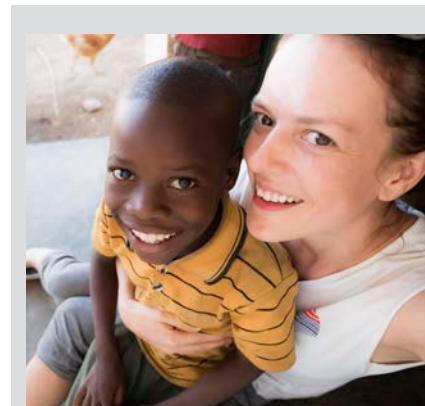
Co musí splňovat dobrovolník? Hlásí se jich dost?

Tomáš: Dobrovolník, který chce vyjet přímo na misi do Tanzanie, musí mít především tu správnou motivaci. Toto zjišťujeme jak osobním setkáním, tak jeho aktivitou v Česku, kde se ukáže, že je opravdu

ochoten pro druhé něco dobrého vykonat, že nejde jen o dobrodružství na opačné straně světa. Většinou jsou všichni dobrovolníci velmi uvědomělí. Každý dobrovolník si veškeré náklady spojené s cestou hradí sám. Na místě pomoci v Mahangu by měl být minimálně jeden měsíc, aby se dostal s dětmi do bližšího kontaktu a mohl opravdu něco smysluplného udělat. Veškeré podrobnosti k dobrovolničení jsou přehledně k dispozici na našich stránkách www.bezmamy.cz

Dobrovolníků na misi se hlásí tak akorát, abychom se všichni pohodlně vešli. Uvítali bychom, kdyby bylo víc nadšenců, kteří by rádi pomohli zde v ČR a měli třeba i nějakou vlastní iniciativu.

Marie Stypková

Herečka Andrea Růžičková, známá pod dívčím jménem Kerestešová, vyrazila do Mahangu se svým manželem a s týmem Bez mámy na misi o Vánocích v roce 2016. Během těchto krásných chvil vznikly podklady pro velmi autentickou výstavu fotografií dětí z Centra. Výstava putovala Českou republikou a je také dostupná na charitativním eshopu www.tingatinga.cz. Výtěžek putuje v plné výši zpět k dětem do Mahangu.

Ve fakultní nemocnici se ročně narodí 50 dětí s abstinenčním příznakem

Až tisíc dětí s abstinenčním syndromem se ročně narodí v Česku. Vyplývá to z odhadů Svazu zdravotních pojišťoven. Ušetřena těchto novorozenců není ani Fakultní nemocnice v Ostravě (FNO). Svě o tom ví primářka tamního novorozeneckého oddělení Hana Wiedermannová.

S problémem abstinenčního syndromu u novorozenců se setkávají i v ostravské fakultní nemocnici. „Počty dětí jsou v různých měsících různé, ale průměrně ročně je to kolem padesáti dětí,“ říká primářka Hana Wiedermannová (na prvním snímku) s tím, že pokud se berou v potaz i matky kuřačky, počet těchto dětí výrazně stoupá.

Zjistit, zda matka bere drogy, není vždy jednoduché. Některé přiznají hned, že braly nebo berou drogy, některé neřeknou nic, nebo zapírají. „V případě podezření, že matka bere drogy, posíláme smolku, což je první stolice miminka, na toxikologii. Ta odhalí pravdu,“ vysvětluje primářka. Podezření může podle ní vycházet jednak z chování matky, z jejího vzhledu kůže, ale taky z klinického stavu novorozence. Nejčastěji se lékaři v ostravském regionu setkávají s pervitinem.

A jak vypadají první hodiny, dny, týdny takového miminka s abstinenčními potížemi? Novorozenec s abstinenčním syndromem může mít podle primářky několikero příznaky. „Děti jsou neklidné, uplakané, špatně spí, neudrží si stabilní teplotu, netolerují stravu, mají problém se souhrou sání a polykání, někdy to vypadá, že sát neumí, zvracejí, mohou mít i křeče, poruchy srdečního rytmu, poruchy dýchání,“ vyjmenovává.

Každého novorozence, který má pozitivní toxikologii (prokázané drogy ve smolce) pak lékaři hodnotí dle Finnegan skóre. Jedná se o hodnocení jednotlivých abstinenčních příznaků novorozen-

Hana Wiedermannová řídí novorozenecké oddělení v ostravské fakultní nemocnici a dětem je v prvních dnech jejich života druhou mámou.

Foto: FNO (3x)

ce bodovým ohodnocením. Provádí se v pravidelných intervalech, minimálně co čtyři hodiny. Při dosažení daného počtu bodů pak zahájí adekvátní léčbu.

Nástup příznaků závisí od typu drogy, délky a frekvence užívání drogy matkou, metabolismu matky i dítěte. Důležité je, zda je novorozenec zralý či nedonošený.

„Novorozenec dostává medikaci podle typu drogy a hodnoty takzvaného Finnegan skóre. Když vykáže více než osm bodů, dostane opiáty, což je morfinový sirup a léčí se jím abstinenční syndrom, kdy je matka závislá na heroinu. Děti matek, které jsou závislé na benzodiazep-

inech a alkoholu, dostávají barbituráty, konkrétně fenobarbital,“ vysvětluje Wiedermannová.

Neonatologické oddělení FNO si statistiky o počtu dětí s abstinenčním syndromem nevede, na matku, která bere drogy, ale vždy upozorní nemocniční sociální pracovníci. „Ta pak v součinnosti s terénními sociálními pracovníci posuzuje prostředí matky, ve kterém žije. Na základě vyjádření sociální pracovnice propouštíme dítě domů, v některých případech předáváme dítě do pěstounské či jiné náhradní péče,“ uzavírá Hana Wiedermannová.

Marie Stypková

Výchova dítěte v pěstounské péči není koníček pro volný čas, říká Zdeněk Kašpárek

Před pěti lety oslovila Zdeňka Kašpárka Slezská diakonie a nabídla mu, aby vedl její Program pro pěstounské rodiny. Byla to pro něj velká výzva, protože sociálně-právní ochraně dětí se do té doby věnoval jen okrajově. Absolvoval různá školení a semináře a pustil se do studia sociální práce na Ostravské univerzitě. S rodinou se přestěhoval z jižních Čech do regionu Těšínské Slezsko. Dnes koordinuje práci sociálních pracovníků, kteří pomáhají pěstounům.

Co všechno vaše práce obnáší?

Program pro pěstounské rodiny zajišťuje uzavírání dohod o výkonu pěstounské péče a doprovázení pěstounských rodin tak, jak je to stanoveno zákonem o SPOD. Jde tedy především o sociální poradenství, zajištění odborné pomoci psychologů a terapeutů, organizování vzdělávacích aktivit pro pěstouny, podporu při kontaktech a budování vztahů dětí s biologickou rodinou, zajištění péče o děti v době, kdy si pěstouni potřebují odpočinout, absolvovat předepsané vzdělávání nebo si třeba vyřídit potřebné věci na úřadech, u lékaře. Mimo tyto činnosti vyplývající z legislativy se snažíme rodinám nabídnout i nějaké služby navíc.

Co třeba?

Uskutečňujeme projekty na pomoc dětem se školní přípravou, zaměřujeme se na volnočasové aktivity, zavádíme moderní terapeutické metody, v případě zájmu zajišťujeme také duchovní podporu. Snažíme se, aby naše služby rodinám byly individualizované, tedy odpovídaly skutečným potřebám pěstounů i dětí, a také situacím, ve kterých se aktuálně nacházejí.

Jakou zeměpisnou oblast pokrýváte?

Pracujeme v několika okresech východní poloviny Moravskoslezského kraje. Pobočky našeho programu najdete v Českém Těšíně, Frýdku-Místku, Havířově, Karvině a Třinci, pracujeme také jinde, třeba v Ostravě, Orlově či na Jablunkovsku. Doprovázíme tedy pěstouny na území osmi obcí s rozšířenou působností. Ve specifických situacích spolupracujeme i s dalšími obecními úřady.

Kolik lidí tvoří váš "pěstounský" tým?

Naš tým kromě mě tvoří čtrnáct kmenových sociálních pracovníků a jedna

psycholožka. Navíc spolupracujeme s mnoha dalšími, externími odborníky, jako jsou lektori, psychologové, terapeuti. Na dohodu o provedení práce využíváme řadu dalších osob, které pomáhají při práci s dětmi, ať už jde o doučování, přípravu volnočasových aktivit nebo třeba hlídání během vzdělávání pěstounů. Pravidelně jsou s konkrétními pěstounskými rodinami v kontaktu sociální pracovníci, kteří v roli takzvaných klíčových pracovníků mají na starosti jejich podporu a dohled nad výkonem pěstounské péče.

Jak často se setkávají s pěstouny?

Podle zákona o SPOD se mají s rodinami setkávat minimálně jednou za dva měsíce, v naší praxi je to ale zpravidla mnohem častěji. Psychologové a terapeuti aktuálně řeší specifické problémy pěstounů či jejich dětí, záleží na momentální situaci. Hodně pracujeme především

s emocemi dětí, jejich traumaty, řešíme jejich problémy, které souvisejí s poruchami vztahové vazby.

Zvyšuje se ve vašem regionu počet pěstounských rodin? Můžete srovnat situaci třeba před deseti lety a teď? Změnilo se něco zásadněji?

Aktuální data o vývoji počtu dětí v pěstounské péči v regionu má k dispozici krajský úřad. Po boomu pěstounství v letech 2013 - 2014, který souvisel s novelou zákona o SPOD a zásadní změnou podmínek pro pěstounské rodiny i organizace, které se zabývají jejich podporou, počet pěstounů v Česku spíše stagnuje. Pokud vím, takzvaných pěstounů na přechodnou dobu dokonce ubylo.

Jak v tomto ohledu vidíte budoucnost, třeba s ohledem na zvýšení dávek?

Osobně nepředpokládám, že by se počet pěstounů v budoucnu nějak radikálně zvyšoval, a to ani v případě zvyšování dávek pěstounské péče. Jde o velmi náročnou péči o děti, kterou rozhodně nezvládne každý. Navíc v Česku nemá pěstounství, podobně jako třeba dobrovolnictví, takovou tradici jako ve vyspělých západních zemích.

Čím si to vysvětlujete a exituje nějaká cesta, jak z toho ven?

Doba totality a s ní související útlum sociálně prospěšné prvorepublikové práce církví i občanských iniciativ udělaly své. Cesta k pomoci dětem, které žijí v nevhodném rodinném prostředí, podle mě vede přes podporu a rozvoj sociálních služeb sanujících špatně fungující rodiny. Nevyhne se ani rozvoji a zkvalitňování ústavní péče, byť v modernější, a pro děti příznivější podobě, než jaká u nás existovala v minulosti. →

Stává se často, že pěstouni později děti vrátí, protože si s nimi nevědí rady?

Nevybavuji si situaci, kdy by „naši“ pěstouni dítě vraceli, protože péči nezvládají. Spíš se stalo, že jim bylo dítě rozhodnutím soudu z takového důvodu odebráno, nebo, a to je samozřejmě dobrá zpráva, se biologická rodina dítěte dala do pořádku a ono se vrátilo z pěstounské péče domů. Musím ale zdůraznit, že mnozí pěstouni vedou opravdu velmi náročné životní zápasy, kdy se snaží řešit závažné problémy u dětí. Není to pro ně lehké a my se jim snažíme pomoci, aby tyto zápasy co nejlépe zvládli.

„Pěstouni jsou v jistém slova smyslu zaměstnanci státu, kterému svou péčí šetří velké peníze, které by stát jinak musel dát do nákladnější formy péče.“

Co konkrétně vaši sociální pracovníci v pěstounských rodinách sledují?

Musí sledovat všechny jevy, které souvisejí s výchovou dítěte v rodině, s jeho vývojem, formováním jeho identity. Je to mnoho faktorů od materiálních přes citové, vztahové až po související se školní docházkou či přípravou na budoucí povolání.

Narazili jste už na takové pěstouny, kteří si děti vzali jen proto, aby na ně brali sociální příspěvky? Jak se takové případy řeší?

Zda si někteří pěstouni berou do péče dítě jen kvůli finančnímu profitu, to nedokážu posoudit, to je věc jejich svědomí. U některých je finanční motivace určitě velká, u jiných naprosto zanedbatelná.

ZDENĚK KAŠPÁREK původně studoval teologii a řadu let pracoval jako duchovní v Opavě a v jihočeském Táboře. V rámci své pastorační praxe se věnoval i různým specifickým skupinám lidí, konkrétně romským dětem a jejich rodičům, studentům středních škol, seniorům, mužům ve výkonu vazby a trestu odnětí svobody, či mladým lidem léčeným kvůli závislostem.

V roce 2006 se jeho profesní zaměření začalo přesouvat do oblasti sociálních služeb. Pracoval jako instruktor sociální péče v domově pro seniory, poté zhruba sedm let v ústředí Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR jako šéfredaktor a specialista na vztahy s veřejností. Zabýval se také hodnocením kvality služeb sociální péče, podílel se na organizování mnoha různých konferencí vztahujících se k sociální práci. Při této činnosti poznal z blízka řadu odborníků a různých organizací realizujících sociální práci.

Záleží samozřejmě na sociální situaci samotného pěstouna, ale třeba taky typu pěstounské péče, jaký vztah pěstouna případně s dítětem poji z doby ještě před jeho převzetím do péče. Osobně nemám vůbec problém, když pěstouni či zájemci o pěstounství považují výši dávek pěstounské péče za důležitou hodnotu. Dělal jsem namáhavou a velmi zodpovědnou práci, a pokud od ní očekávají přiměřenou odměnu, je to naprosto v pořádku. Výchova dítěte v pěstounské péči není koníček pro volný čas. Pěstouni jsou v jistém slova smyslu zaměstnanci státu, kterému svou péčí šetří velké peníze, které by stát jinak musel dát do nákladnější formy péče.

Jak podle vás vypadá v této oblasti legislativa. Mělo by se něco změnit, anebo je podle vás vše, tak jak má být.

Osobně vidím v zákoně o SPOD dva velké problémy. Tím prvním je zahrnutí nezprostředkované pěstounské péče (tedy péče realizované příbuznými či jinak blízkými osobami dětí) do obdobného režimu, jako péče zprostředkovaná krajským úřadem. To přináší v praxi řadu

obtížně řešitelných problémů, které souvisejí například s motivací příbuzenských pěstounů, jejich vztahem k povinnému vzdělávání, relacemi v rodinách či kvalitou péče. Známe mnoho velmi kvalitních příbuzenských pěstounů, ale bohužel také mnoho takových, kteří dítěti po odebrání z původní rodiny žádné zásadní zlepšení situace nepřinesli. Chybí smysluplné sankce a doprovázení takových rodin se bohužel někdy stává hodně formálním a není v moci sociálních pracovníků takovou situaci řešit ve prospěch dítěte.

Co je tím druhým problémem?

Druhým zásadním legislativním problémem je podle mého názoru možnost pěstounů libovolně přecházet mezi doprovodnými organizacemi, respektive vypovídat dohody o výkonu pěstounské péče, a uzavírat nové bez omezení a bez uvádění důvodu. To bohužel pomáhá nekvalitním pěstounům vyhnout se intervencím sociálního pracovníka odchodem k jiné organizaci, tedy začít jinde sice se zdánlivě čistým štítem, ovšem se stále stejně nekvalitní péčí o dítě.

Marie Stypková

Pobočka Slezské diakonie v Karviné uspořádala letos na jaře pro děti z karvinských a orlovských pěstounských rodin v rámci tzv. celodenní péče o děti výlet do ostravské zoo.

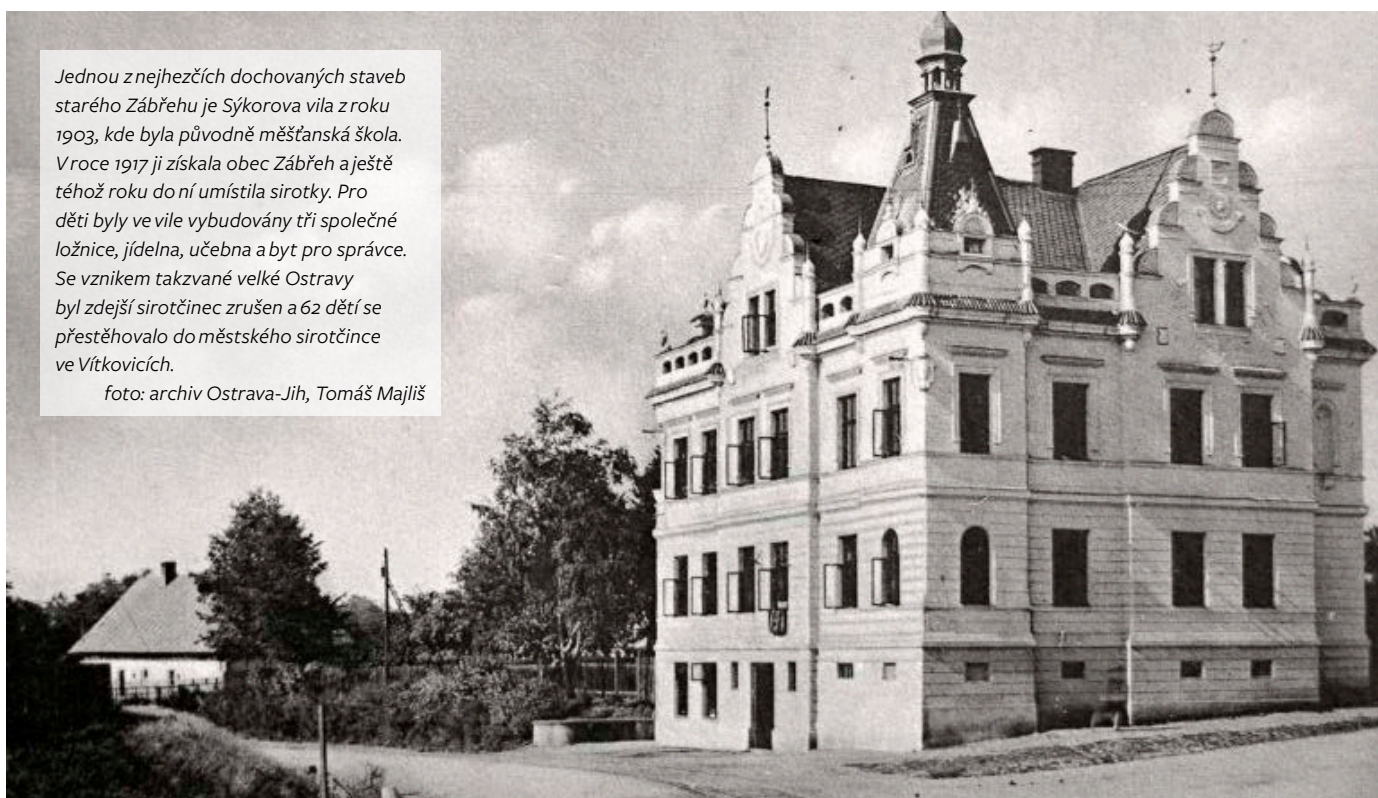
Foto: Pobočka PPR Slezské diakonie

Postávaly u sloupu a snažily se dostat do bohatých rodin

Původ pěstounské péče je možné vysledovat už ve starověkém Římě a Řecku, kde bylo kojení neslučitelné s ideálem antické krásné ženy. Tvrdí to Lucie Luxová, právnička, která se dřív zabývala pěstounstvím nejen v naší zemi.

Jednou z nejhezčích dochovaných staveb starého Zábřehu je Sýkorova vila z roku 1903, kde byla původně měšťanská škola. V roce 1917 ji získala obec Zábřeh a ještě téhož roku do ní umístila sirotky. Pro děti byly ve vile vybudovány tři společné ložnice, jídelna, učebna a byt pro správce. Se vznikem takzvané velké Ostravy byl zdejší sirotčinec zrušen a 62 dětí se přestěhovalo do městského sirotčince ve Vítkovicích.

foto: archiv Ostrava-Jih, Tomáš Majliš

Kojné tak postávaly pod sloupem známým Columna Lactaria a snažily se dostat do patricijských rodin," říká Luxová s tím, že institut kojných přetrvával i ve středověku, kde si jich dopřávaly především bohatší vrstvy. V některých zemích pak bylo dokonce zvykem svěřovat děti kojným na venkov, a to až po dobu dvou let.

V době osvěcenství se dostával do popředí ideál soucitu s druhými. Kojné nabývaly v této době ve větších rozměrech nové podoby - pod označením pěstouni, který se zachoval až do dnešních dnů - pečovaly o osiřelé děti. Ústřední postavení v této oblasti zaujímal nadační budo-va při kostele svatého Apolináře.

"Tato budova získala uplatnění nejen jako nalezinec, ale rovněž i jako porodnice pro svobodné dívky, které mohly porodit zcela anonymně a dítě zde zanechat. Po několika týdnech, které zde děti strávily, byly předávány na venkov na výchovu pěstounkám," vypráví Lucie Luxová

s tím, že těmto dětem se říkalo „prázata“. Věku deseti let se přitom dožívalo jen zhruba patnáct procent dětí. Vinna byla nejen špatná hygiena, která v této době panovala, ale i poměrně špatné zacházení s dětmi ze strany jejich pěstounských rodin. "Podle ideálu byla sice pěstounka majetná a zdravá žena, realita ale značně pokulhávala," dodává právnička.

Pěstounky bývaly obvykle chudé, děti svěřené do pěstounské péče využívaly hlavně ke svému obohacení. Za dítě v pěstounské péči totiž náležela pěstounce odměna, která postupně s věkem dítěte klesala. Odměna byla pěstounkám vyplácena až po té, kdy farář potvrdil, že dítě umístěné do pěstounské rodiny je stále ještě živé.

Ve svých šesti letech byly děti předávány zpět ústavu, ze kterého byly následně umisťovány do kláštera šedých sester v Karlíně. "Ten sloužil opuštěným dětem spíše jako přechodná stanice, protože

odtud byly posílány svým mateřským obcím. V nich končily buď v rodinách, které se jich ujaly, nebo v pastoušce, v níž pracovaly či chodily žebrať," popisuje Luxová.

Marie Stypková, epravo.cz

Během válek počty sirotek výrazně rostly

V historii docházelo k nárůstu počtu sirotek vždy v období válek, kdy muži padli ve válce a ženy - vdovy zůstávaly opuštěny s dětmi - sirotky. Péče o sirotky je a vždy byla projevem solidarity, soucítění a empatie. Napříč všemi lidskými pokoleními se nese mravní povinnost se o tyto sociálně znevýhodněné spoluobčany postarat.

Již staří Izraelité měli s ohledem na sirotky a vdovy nastavena pravidla kmenového společenství, která by sirotky chránila a zajišťovala jim přežití. ➔

Sírotek je společností chápán jako slabý a bezbranný jedinec, který by jinak bez pomoci neměl nikde zastání, a který na pomyslném žebříčku nouze stojí velmi vysoko. Bez poskytnuté pomoci a ochrany by si každý k němu mohl cokoliv dovolit, aniž by následovala odplata.

Bible z roku 1933 se o sirotcích (sirotku) zmiňuje na šestatřiceti místech.

A co říkalo o sirotcích právo?

Občanský zákoník z roku 1811 zakotvoval smlouvu o schovanství, na základě které mohli být sirotci svěřeni do péče náhradních rodin. Schválení soudu k účinnosti této smlouvy, až na výjimky, nebylo zapotřebí. Náhradní rodina mohla dítě kdykoliv vrátit.

Roku 1868 se začaly zřizovat sirotčince, od roku 1904 pak okresní komise pro péči o mládež. V roce 1908 bylo zřízeno Zemské ústředí péče o mládež a Česká zemská komise pro péči o mládež.

Vzhledem ke skutečnosti, že institut schovanství upravený občanským zákoníkem z roku 1811 byl často zneužíván ku prospěchu náhradních rodin, bylo schovanství umožněno pouze se souhlasem státních orgánů. Nad schovanstvím byl současně prováděn dozor. Schovatelé, jak se jim říkalo, kteří porušovali své povinnosti vůči dětem svěřeným jim do péče, se vystavovali i trestněprávní odpovědnosti.

První republika - pěstounská péče zaujímala významné místo

Dělila se na čtyři typy:

1. Nalezenecká pěstounská péče, která byla určena dětem pocházejícím ze sirotčinců a nalezinců. Po dosažení určitého věku se dítě vracelo zpět do ústavu.
2. Pěstounská péče, která byla řízená Okresními péčemi o mládež. Pěstouni o opuštěné děti pečovali zdarma nebo za plat.
3. Pěstounská péče na koloniích zakladaná v blízkém okolí, kde se rodiny staraly o jim svěřené děti.
4. Pěstounské péče na základě dohody soukromoprávního typu mezi pěstouny a rodiči. Tento typ pěstounské péče se pozvolně přeměnil na svěřování dětí příbuzným.

Od 2. světové války po současnost

Po druhé světové válce se v českých zemích pěstounská péče dostává do pozadí, preferována byla ústavní výchova.

Roku 1950 byla pěstounská péče zrušena. Nutno podotknout, že postup, při kterém jsou opuštěné děti umísťovány do ústavu, kde se jim dostává pouze citově poměrně chudého prostředí, byl již v této době kritizován. Kvůli negativním vlivům, které s sebou ústavní výchova

přinášela, byla zakotvena preference náhradní rodiny před ústavní výchovou. Roku 1973 byl pak přijat zákon o pěstounské péči, který později nahradil zákon o sociálně-právní ochraně dětí. Právní úpravě pěstounské péče byl věnován i zákon o rodině.

zdroj: Wikipedie

VĚDĚLI JSTE, ŽE....

Pěstounství se původně nazývalo schovanství a bylo od roku 1812 upraveno v obecném zákoníku občanském. Rodiče mohli své dítě kdykoli svěřit do péče pěstouna, pokud však mělo dojít k omezení práv takového schovance, museli s pěstounem uzavřít smlouvu, kterou musel navíc schválit soud.

Po roce 1950 pěstounství z československého právního řádu zmizelo, tento právní institut nebyl obsažen ani v zákoně z roku 1949 o právu rodinném, ani v zákoně o rodině. Vrátilo se až roku 1973 se zákonem o pěstounské péči, který byl později nahrazen zákonem o sociálně-právní ochraně dětí. Základní úpravu pak obsahoval zákon o rodině.

Od roku 2014 je pěstounství primárně upraveno v občanském zákoníku.

Rodinné a komunitní centrum CHALOUPKA pořádá

RODINA V CENTRU OSTRAVY!

ČTVRTEK 16.5. 2019 od 10 hodin

KOMENSKÉHO SADY před Památníkem
celodenní program pro veřejnost

marow 17.00
FELIX TELEKE 18.00

 Rodina v centru Ostravy!

Rodinné a komunitní centrum
Chaloupka Ostrava

SPORT ZÁBAVA SOUTĚŽE O CENY
VSTUP ZDARMA

Táta fest

RKC CHALOUPKA POŘÁDÁ

NEDĚLE 16. června 2019

14.00 - 18.30 hod.

- RUDY & THE NAVY
- REWIND
- Family Gospel Ostrava

program pro malé i velké
vstup zdarma

Rodinné a komunitní centrum
Chaloupka Ostrava

www.tatafest.cz
www.rcchaloupka.cz

RKC Chaloupka zve

2. května 2019

Jarní vítr v šatníku - Natalie Bernard

RKC Chaloupka, Repinova 19

11. května 2019

Malá sousedská slavnost

Vnitroblok Sídliště Muglinov

16. května 2019

Rodina v centru Ostravy !!!

Komenského sady, Před památníkem

22. května 2019

Dopolední tvoření - plstěné šperky

RKC Chaloupka, Repinova 19

28. května 2019

Den dětí

RKC Chaloupka, Repinova 19

12. června 2019

Sportovní dopoledne

Komenského sady

12. června 2019

Dopolední tvoření

RKC Chaloupka, Repinova 19

16. června 2019

Tátafest

Masarykovo náměstí Ostrava

20. června 2019

Letní kino

Gymnázium Hladnov

8.-12. července 2019

Příměstský tábor Z města ven

RKC Chaloupka a okolí

Prázdniny – připravujeme

Úrazy a první pomoc dětem

Montessori školka a škola

14. září 2019

Zažít Ostravu jinak

Ul. 30. dubna, Ostrava

21. září 2019

Valíme se Slezskou!

Gymnázium Hladnov

O náhradní rodinné péči

10. května 2019

Vzdělávání pěstounů - téma: Jak postupovat při osamostatňování dětí

RKC Chaloupka, Repinova 19

24.-25. května 2019

Víkendový vzdělávací pobyt pěstounů

Komorní Lhotka

1.-2. června 2019

Vzdělávání pěstounů - téma: Slova nejsou důležitá - zážitkový pěvecký workshop s Idou Kellarovou

RKC Chaloupka, Repinova 19

7. června 2019

Vzdělávání pěstounů - téma: Nejčastější chyby dospělých v komunikaci s dětmi

RKC Chaloupka, Repinova 19

28.-30. června 2019

Víkendový pobyt pro děti

Bolatice

Základní myšlenka kampaně Dejme dětem rodinu

Kampaň má přispět ke změně současné situace dětí v dětských domovech a jiných ústavních zařízeních, podpořit jejich výchovu v náhradních rodinách a zajistit jim patřičné rodičovské vzory. Zároveň je smyslem a cílem projektu odstranit nedostatečnou informovanost lidí o této problematice.
Více na www.dejmedetemrodinu.cz

Mezinárodní den rodiny
připadá na 15. květen, slaví se od roku 1994, kdy byl ustanoven na valném shromáždění OSN

SLOVA NEJSOU DŮLEŽITÁ

1. - 2. června 2019

RKC CHALOUPKA OSTRAVA

ZÁŽITKOVÝ PĚVECKÝ WORKSHOP pro děti i dospělé pod vedením zpěvačky, muzikantky

a sbormistryně **IDY KELAROVÉ**
pro poznání sama sebe a našich nejbližších

cena kurzu je **1000 Kč**

přihlášky posílejte na:

dobosova@chaloupkaostrava.cz tel. 731681304

Rodinné a komunitní centrum Chaloupka z.s.
areál MŠ
Repinova 19, 702 00 Ostrava
www.rcchaloupka.cz
email: info@rcchaloupka.cz
tel: 596 133 377, mob. 730 526 199

OSTRAVA!!!

MALÁ SOUSEDSKÁ SLAVNOST

Přátelské posezení pro rodiny ze Slezské Ostravy...

aneb přineste domácí dobroty a pohodovou náladu

sobota 11. 5. 2019 od 9.30 do 12.00 hod.

Vnitroblok Sídliště Muglinov - amfiteátr

příjemné setkání sousedů známých i neznámých,
občerstvení vlastní výroby, dětské soutěže o ceny

Dotazy na: dobosova@chaloupkaostrava.cz

